

Kunnskap for endring: Bærekraftsmål i planlegging

Aase Kristine Lundberg – seniorforsker
Nettverkssamling for regional og kommunal planlegging
29.11.2023

Kort kunnskapsbakgrunn

NORDLANDSFORSKNING
NORRLAND RESEARCH INSTITUTE

Streck i laget: En kartlegging av hvordan FNs bærekrafts- mål implementeres i regional og kommunal planlegging

Aase Kristine Lundberg,
Kjersti Granås Bardal,
Bjørn Vidar Vangelsten,
Mathias Brynildsen
Reinar og Maiken Bjørkan
(Nordlandsforskning)
Tim Richardson (NMBU)

NF rapport nr.: 7/2020

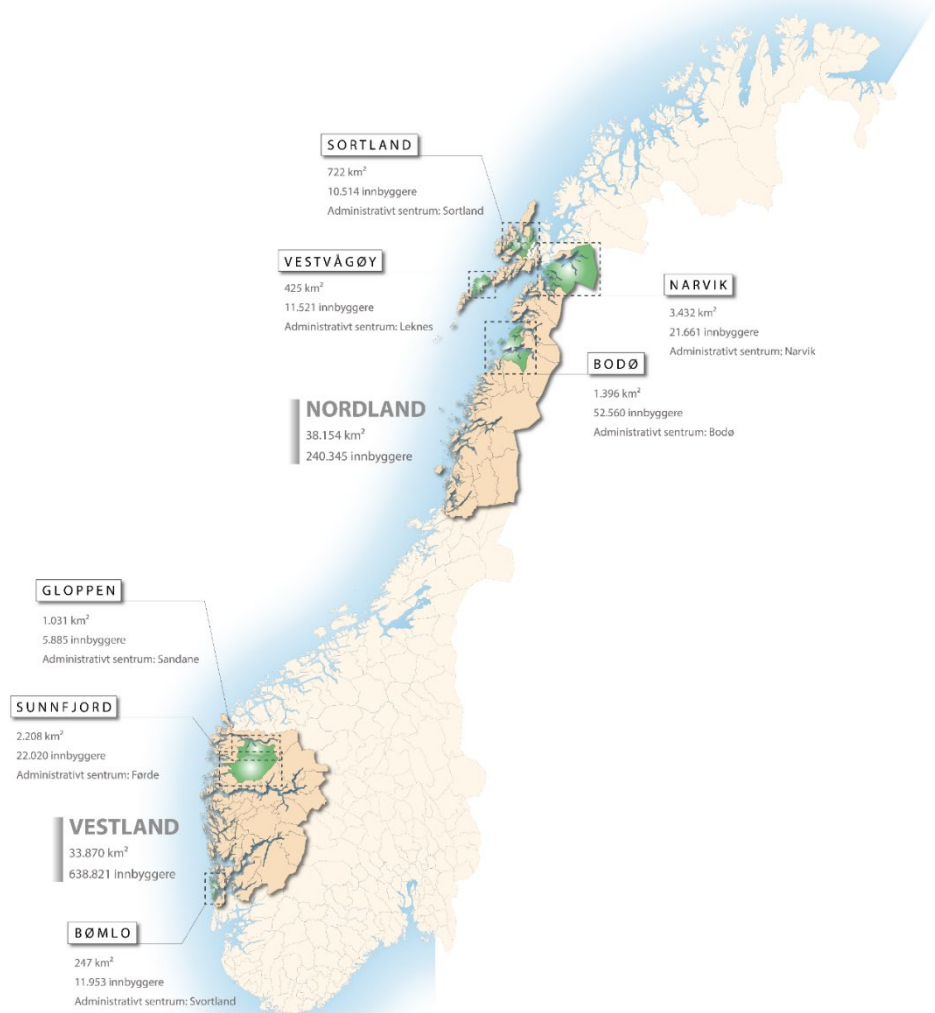
OSLOMET NIBR-NOTAT 2023-107

BY- OG REGIONFORSKNINGSINSTITUTTET NIBR

Kunnskapsgrunnlag for regional utviklingsplan: perspektiv, metodar og analysar i ein samproduksjonsprosess i Vestland fylke

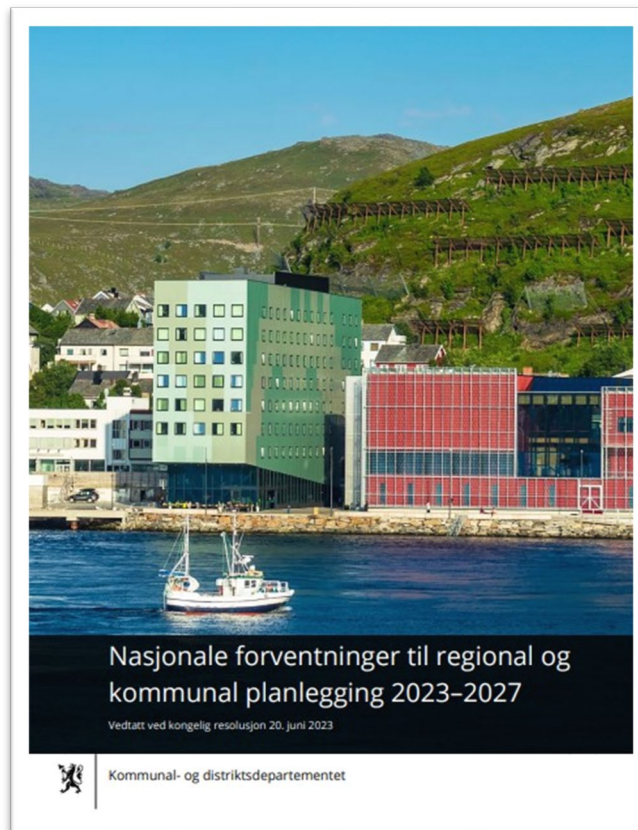
Heidi Bergsli, Jan Dietz, Knut Onsager, Lars Chr. Monkerud og
Aase Kristine Lundberg

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

FIELD OF GOALS

Bærekraftsmål i nasjonale forventninger

«Planprosessene er også viktige for å forankre bærekraftsarbeidet i samfunnet, håndtere målkonflikter og for å utforske nye arbeidsmetoder og løsninger som bidrar til å nå målene.»

Norge har gode forutsetninger for å nå mange av bærekraftsmålene innen 2030. Vi har likevel utfordringer med å nå målene om reduserte klimagassutslipp, ansvarlig forbruk, ressursbruk, bevaring av naturmangfold og mindre ulikhet. Dette er utfordringer som fylkeskommunene og kommunene må bidra til å løse gjennom planleggingen.»

«FNs bærekraftsmål som grunnlag for regional og kommunal planlegging.»

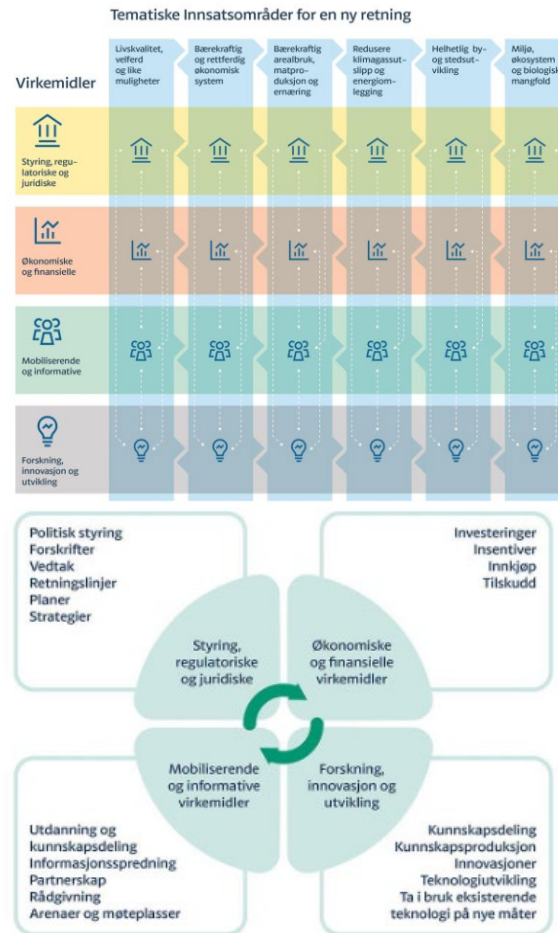

Hvordan har bærekraftsmålene vært brukt i plansammenheng?

- **Kunnskapsgrunnlag:** Hva er status og hvordan ligger vi an lokalt og regionalt? Hva trenger vi å vite noe om? Hva slags kunnskap er relevant når bærekraftsmålene skal legges til grunn? Hvordan håndterer vi mangel på kunnskap?
- **Utfordringsbilder:** Hvilke utfordringsområder peker seg ut når man bruker bærekraftsmålene som utgangspunkt? Hva er spesielt viktig og/eller utfordrende for oss her – i denne planperioden? Hva har vi mulighet til å påvirke?
- **Satsningsområder og prioriteringer:** Lokalt og regionalt politisk forankrede prioriteringer – hvordan følges det så opp?
- **Styring og evaluering:** Ulike måltall og indikatorer for å si noe om utviklingen lokalt. Fremdeles en utfordring å tilpasse de overordnede indikatorene til lokalt og regionalt nivå.

Kunnskap om og for endring

Hentet fra Viken fylkeskommunes planstrategi 2020-2024

(Noen) Erfaringer fra å bruke bærekraftsmål som utgangspunkt for kunnskapsgrunnlag

- Behov for å omsette og tilpasse fra «The future is now» 2019
- Fra sektoriserede og tematiske kunnskapsområder – statistisk oversikt
- Til utfordringsorientering. Nok av dilemma å ta tak i og løfte frem.
- Som grunnlag for politiske avveininger og prioriteringer

Utfordringsdokument for Vestland fylkeskommune

Startside → Planlegging → Regional planlegging → Den neste utviklingsplanen

Den neste utviklingsplanen

Utviklingsplan for Vestland 2024-2028, regional planstrategi

Vestland får ein ny, fersk utviklingsplan kvar valperiode, med grunnlag i den siste statistikken, fakta og utviklingstrekk i eit kunnskapsgrunnlag. Den neste utviklingsplanen skal vere klar hausten 2024.

Vil Vestland blir råka av klimaendringar som utløyer forvirring og panikk, lammar næringsliv og øydelegg infrastruktur? Utviklingsplanen skal gjere oss meir robuste i møte med hendingar som dette. illustrasjon: Martin Losvik

Kapittel 2 Regional, by- og bygdeutvikling

Det er store variasjonar i kor attraktive dei ulike regionane og kommunane er for å trekke til seg befolkning, besøkande og investeringar i arbeidsplassar.

[Les meir →](#)

Kapittel 3 Klima og energi

Vestland vert villare og våtare for kvart år som går. Det fører til hyppigare hendingar med ras, flaum og tørke, og skaper ein utrygg kvardag.

[Les meir →](#)

Kapittel 4 Livskvalitet og like moglegheiter

Innbyggjarane i Vestland opplever på det jamne god livskvalitet, men dette heilskapsbiletet er i ferd med å slå sprekkar.

[Les meir →](#)

Kapittel 5 Naturmangfald og areal

Vi bur spreitt i Vestland, men naturgjevne føresetnader som topografi og klima kombinert med livsstil og verdival gjer at presset på naturareala våre likevel er stort og aukande.

[Les meir →](#)

Kapittel 6 Verdiskaping og kompetanse

Vestland må få fart på omstillinga som skal gjere oss mindre olje- og gassavhengig. Det er akutt mangel på rett kompetanse på rett stad, særleg innanfor yrkesfaga.

[Les meir →](#)

Kapittel 7 Samarbeid, kunnskapsutvikling og innovasjon

For å møte utfordringsbiletet i Vestland er samarbeid, kunnskap og innovasjon tre viktige nøklar. Styrka samarbeid kan skape innovasjon og partnerskap mellom ulike grupper.

[Les meir →](#)

Regional, by- og bygdeutvikling

Klima og energi

Livskvalitet og like moglegheiter

Naturmangfald og areal

Verdiskaping og kompetanse

Samarbeid, kunnskapsutvikling og innovasjon

Ujavn befolknings- og arbeidsplassutvikling

Fylket har store variasjonar i stadattraktivitet

Frivilligheita er utfordra og i endring

Klimaomstillinga går for sakte

Vestland blir villare og våtare, og er på etterskot i klimatilpassinga

Energiomstilling kjem i konflikt med andre utviklingsmål

Fråfall i vidaregåande opplæring og utanforskap

Sosial ulikskap aukar i helse, inntekt og bustad

Sosiale skilnader i samfunnsdeltaking

Nedbygging av areal forsterkar naturkrisa

Arealkonfliktane aukar og blir meir komplekse

Kunnskapen om naturmangfald er ikkje god nok

Få fart på omstillinga som skal gjere Vestland mindre oljeavhengig

Vekslande arbeidsplassutvikling og mangel på kompetanse

Infrastruktur er ikkje i tråd med behova

Behov for tettare samarbeid og samordning

Satsing på forskning og innovasjon

Effektiv planlegging for å kome til berekraftsløysingar

Merverdi i og for planlegging?

- Erfaringene fra første planperiode: fra overskrifter til reelle politiske og økonomiske prioriteringer?
- Bidra til å sette et lokalt og regionalt relevant utfordringsbilde under offentlig debatt
- Bidra til å synliggjøre hva man ikke kan fortsette med – endre planpraksis deretter?
- Nødvendig å ha med både medaljens for- og bakside: hva gjør at man kommer nærmere noen mål og lengre unna andre?
- Integrere, systematisere og forankre arbeidet med bærekraftsmålene internt i egen organisasjon og planverk – slik at det får konkrete effekter og fører til endring

Foto: Karoline O.A. Pettersen

Takk for
oppmerksomheten!

akl@nforsk.no